

LOOP DOOR DE
KAMERS VAN
REMBRANDTS
HUIS PAGINA 2&3

REMBRANDT
BLINKT UIT
PAGINA 2&3

IN HET
REMBRANDT-
HUIS KUN JE
VAN ALLES
DOEN PAGINA 4

LOS HET
REMBRANDT
RAADSEL OP
PAGINA 4

REMBRANDTKRANT 12

REMBRANDT, ZELFPORTRET MET METALEN KRAAG, 1629, SCHILDERIJ, GERMANISCHES NATIONALMUSEUM, NEURENBERG

REMBRANDT, EEN WERELDBEROEMDE SCHILDER

Weet je wie de man op dit schilderij is? Het is de beroemde schilder Rembrandt van Rijn. Hij heeft zichzelf geschilderd; dat noem je een zelfportret. Het grote schilderij hieronder ken je vast beter: het is Rembrandts bekendste kunstwerk: De Nachtwacht. Rembrandt leefde wel 400 jaar geleden. Toen hij deze schilderijen maakte, was hij al beroemd, niet alleen in eigen land, maar ook zelfs in andere landen, zoals Italië. Nu is hij beroemd over de hele wereld! Want jaarlijks komen duizenden mensen vanuit een heleboel landen kijken naar De Nachtwacht. Rembrandt heeft meer dan 300 prachtige schilderijen gemaakt. Elk museum wil wel een 'echte Rembrandt' hebben. Heb jij ooit eens een schilderij van Rembrandt in het echt gezien?

REMBRANDT, DE NACHTWACHT, 1642, SCHILDERIJ, RIJKSMUSEUM

HET REMBRANDTHUIS, EEN BIJZONDER MUSEUM

De kinderen op deze foto staan voor een bijzonder huis in Amsterdam. Rembrandt woonde en werkte er wel bijna twintig jaar. Nu is het een museum: Museum Het Rembrandthuis. De kinderen gaan er op bezoek. Als je het huis binnenloopt, lijkt het wel of je in een tijdmachine terecht komt en de 17de eeuw instapt. Je zou je kunnen voorstellen dat je Rembrandt daar tegenkomt. Je loopt door de kamers waar hij met zijn vrouw Saskia en zoon Titus leefde. Het is een echt kunstenaarshuis, want de meeste kamers zijn ingericht om het beroep van kunstenaar te kunnen uitoefenen. Je komt in het atelier waar hij veel van zijn beroemde schilderijen heeft gemaakt, en in Rembrandts schatkamer: een kamer vol mooie spullen die hij gebruikte om na te tekenen of te schilderen. Als je meer hierover wilt lezen, kijk dan op pagina 2. Het Rembrandthuis is vooral een bijzonder museum omdat je er niet alleen dingen kunt bekijken, maar ook van alles kunt doen. Kijk maar eens op pagina 4 wat je er kunt doen als je met je klas op bezoek komt.

REMBRANDT, DE ANATOMISCHE LES VAN DR. NICOLAAS TULP, 1632, SCHILDERIJ, DEN HAAG, MAURITSHUIS

Jonge schilder krijgt grote opdracht

Amsterdam, 1632. Het is elk jaar weer spannend: wie gaat de anatomische les schilderen? Eén keer per jaar, in de winter, wordt het lijk van een terechtgestelde misdadiger ontleed door de belangrijkste arts van Amsterdam. Alle artsen die met hem om het opengesneden lijk heen staan worden altijd door een beroemde schilder nageschilderd. De schilder wordt daarvoor speciaal gekozen; het moet immers de beste zijn! Maar de komende anatomische les van dokter Tulp is anders dan anders. Er is een schilder gekozen die nog jong is en nog helemaal niet zo beroemd. Het is Rembrandt van Rijn. Deze 26 jarige schilder komt uit Leiden en woont nog maar een jaar in Amsterdam. Een grote eer voor zo'n jonge schilder!

Rembrandt koopt een huis

In 1639 koopt Rembrandt een groot huis in Amsterdam. Het is nu een museum: Museum Het Rembrandthuis. Het huis kostte toen 13.000 gulden. Dat was in die tijd heel veel geld, het zou tegenwoordig meer dan een miljoen euro zijn! Maar Rembrandt mag zijn huis in gedeeltes afbetalen. Hoewel hij goed verdient met de verkoop van zijn kunstwerken, geeft hij te veel uit. In 1654 moet hij nog steeds 9000 gulden afbetalen. Hij krijgt ook steeds meer andere schulden. In 1656 gaat het echt mis: hij moet dan zijn mooie huis en al zijn spullen verkopen om zijn schulden af te betalen. Een ambtenaar van de gemeente loopt door de kamers van het huis en schrijft alle spullen op die verkocht moeten worden. De lijst die de ambtenaar toen maakte, bestaat nog. Deze is gebruikt om het huis weer zoveel mogelijk in te richten zoals het in Rembrandts tijd was.

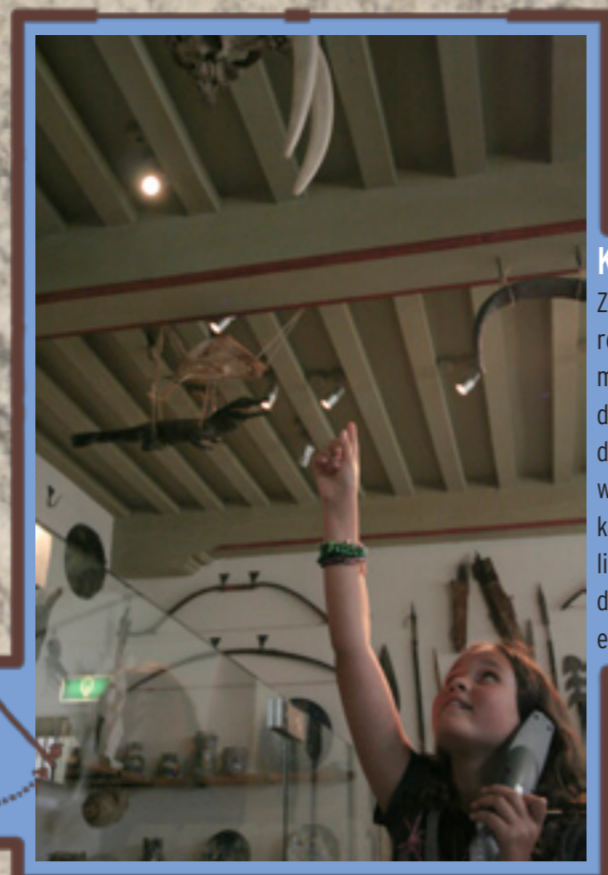

LOOP DOOR DE KAMERS VAN REMBRANDTS HUIS

Amsterdam barst uit zijn voegen
 Steeds meer mensen gaan in Amsterdam wonen. Niet alleen de rijkdom van de stad trekt mensen aan. Amsterdam staat er ook om bekend dat je er niet wordt vervolgd vanwege je geloof. Of je nu Joods bent, katholiek of wederdoper...: iedereen kan hier in vrede met de anderen samenleven. Er komen veel immigranten naar de stad, vooral uit Duitsland en Vlaanderen.
 Maar de grote vraag blijft waar al deze mensen moeten wonen. Gelukkig is het stadsbestuur in 1613 begonnen met een enorme stadsuitbreiding. De Herengracht, de Keizersgracht en de Prinsengracht zijn gegraven en een heleboel mensen hebben hier huizen gekocht en nieuwe huizen laten bouwen. Maar de bevolking blijft groeien en het stadsbestuur is in 1650 al aan het nadenken over een volgende grote stadsuitbreiding. Waren er aan het begin van de eeuw nog 60.000 Amsterdammers, in 1660 zijn er al 220.000!

SCHILDERKAMER

Dit is de grootste kamer van het huis. Rembrandt maakte hier veel van zijn beroemde schilderijen. Ook maakte hij hier zijn eigen verf. Tegenwoordig kun je in een winkel gewoon een tube olieverf kopen, maar toen moest je dat zelf maken, met olie en kleurpoeder. Als je naar het museum komt, kun je ook zien hoe je dat moet doen.

KUNSTKAMER

Zeelui die met schepen vanuit Amsterdam naar verre landen voeren, namen prachtige voorwerpen mee terug. Deze werden verkocht in winkeltjes bij de haven of op de markt. Rembrandt was vaak op de markt te vinden. Hij was nieuwsgierig naar nieuwe ontdekkingen en dol op verzamelen! In deze kamer stalde hij zijn kostbare verzameling uit en liet die trots aan bezoekers zien. Zo verzamelde hij de wereld om zich heen, zijn Kunstkamer was net een museum.

ETSKAMER

In deze kamer drukte Rembrandt zijn prachtige etsen af. Tegenwoordig is Rembrandt vooral beroemd door zijn schilderijen, maar tijdens zijn leven werden vooral zijn etsen bewonderd. Maar wat is een ets eigenlijk? Bij een ets maak je met een etsnaald een tekening in een metalen plaat. Je maakt met bijtend zuur groeven in het metaal die je met inkt op papier afdruckt. Voor het afdrukken gebruik je een zware etspers, die de inkt uit de groeven op het papier drukt.

REMBRANDT, SLAPEND HONDJE, 1640, ETS, REMBRANDTHUIS

Deze ets van Rembrandt is niet veel groter dan twee postzegels! Zie je hoe fijn de lijntjes zijn? Dat kan alleen in een ets. Als je de plaat niet te lang in het zuur laat liggen, kunnen de lijntjes zo dun worden. Maar Rembrandt heeft het lieve, slapende hondje ook wel heel levensecht getekend.

Dief opgespoord door een olifant

Op de markt, in een circustent, was gisteren voor de eerste keer in Nederland een echte olifant te zien. Het publiek keek zijn ogen uit naar het grote dier, maar er gebeurde iets wat de verbazing nog groter maakte. Een vrouw uit het publiek riep dat haar riem was gestolen. De olifant, die Hansken wordt genoemd, snuffelde met haar slurf aan de mensen in het publiek. Zij sloeg met haar slurf op het hoofd van een man. Deze liet de riem vallen en probeerde hem onopvallend weg te schuiven. Dat lukte niet en hij moest wel bekennen. Hansken kreeg als beloning lekkere koekjes van de vrouw! Rembrandt heeft deze tekening gemaakt van Hansken.

REMBRANDT, OLIFANT, ZWART KRIJST, 1641, ALBERTINA, WENEN

Nachtbrakers opgepakt door de ratelwacht

Twee leden van de ratelwacht, die elke nacht de orde bewaakt in de stad, hebben twee schreeuwende dronkenschap opgepakt en opgesloten in een wachthuis. De jongens werden brutaal toen de ratelwachten hun zeiden dat ze niet zoveel lawaai moesten maken. Ze riepen terug dat ze dan zelf maar eens moesten stoppen met het gezwaai met hun houten ratel, omdat mensen in de buurt juist over hun lawaai klagen!

ZAAL

Dit is de huiskamer van Rembrandt en zijn gezin. Je noemde dat toen de 'zaal' en je schreef dat als 'Sael'. Zie je het bed in de kast? Dat noem je een bedstee. Een bed in de huiskamer was normaal in die tijd. Een aparte slaapkamer had bijna niemand. Rembrandt heeft in de Sael gezeten toen hij deze tekening maakte. Herken je dingen van de foto die je ook op de tekening ziet? In de bedstee zie je Saskia en in de stoel zit een dienstmeisje dat haar gezelschap houdt. Het was toen een verdrietige tijd voor Rembrandt. Saskia, waar hij zoveel van hield, werd ziek en ze overleed toen ze nog maar 29 jaar was!

REMBRANDT, SASKIA IN BED, 1641, PENTEKENING, FONDATION CUSTODIA, COLLECTIE LUGT, PARIJS

REMBRANDT BLINKT UIT

Er waren veel kunstenaars in de tijd van Rembrandt. Sommige werden ook beroemd. Misschien heb je wel eens gehoord van Jan Steen of van Johannes Vermeer? Toch is Rembrandt nu de beroemdste. Maar wat maakt hem de superster van de Gouden Eeuw? Er is teveel om op te noemen, maar hier zijn vier voorbeelden:

1. SNELTEKENAAR

Het is alsof je de vrouw hoort zeggen: "Rustig maar, de hond doet niks". Maar je ziet aan het gezicht van het kleine kindje dat het nog bang is, hoe wel de hond er toch lief uitziet. Het is maar een moment, alles gebeurde snel. En het kostte Rembrandt misschien maar een paar minuten om deze tekening te maken. Hoe snel Rembrandt ook tekende, steeds wist hij een mens of een dier direct goed te treffen. Elke lijn is precies zoals die moest zijn. Geen lijn teveel... Hij heeft dat zo knap gedaan, je ziet het zo voor je gebeuren!

REMBRANDT, VROUW MET KIND DAT VAN EEN HOND SCHRIJKT, 1636, PENTEKENING, MUSEUM VOOR SCHONE KUNSTEN, BOEDAPEST

2. LEVENSECHT

Rembrandt heeft dit meisje vast precies verteld hoe ze moest gaan staan: "Het moet lijken alsof de schilderijlijst een vensterbank is. Je leunt met je linker hand net over de rand. De andere hand moet net boven de rand zweven, alsof je bezig bent hem erop te leggen." Dat heeft hij precies zo geschilderd. Je ziet de schaduw van de vingers, de hand ligt nog niet op de rand. Het lijkt alsof ze echt, door de schilderijlijst heen, naar je toe komt. Dat is wat Rembrandt wilde.

REMBRANDT, MEISJE IN EEN SCHILDERIJLIJST, 1641, KONINKLIJK KASTEEL, WARSCHAU

REMBRANDT, DE DRIE BOMEN, 1643, ETS, REMBRANDTHUIS

3. LICHT EN DONKER

Je hebt het vast wel eens meegemaakt: de zon schijnt volop, je bent buiten en in de verte komt er een heel donkere lucht aan. Zo'n plotselinge weersverandering zie je op deze ets van Rembrandt. Doordat de zon van rechtsachter op de bomen schijnt, zijn de blaadjes aan de voorkant donker. Ook het dijkje ligt een beetje in de schaduw. Het landschap verder weg baadt in het zonlicht. Je krijgt het gevoel dat je heel ver kunt kijken. In de verte zie je van alles: molens, een stad, een paard en wagen, koeien... Maar er is slecht weer op komst. Links komen er donkere wolken aan. En in de linker bovenhoek laat Rembrandt de regen in strakke lijnen al naar beneden komen.

4. GEZICHTEN EN GEVOELENS

Heb je wel eens goed gekeken naar het gezicht van iemand die verbaasd is? In dit kleine zelfportret van Rembrandt (het is maar zo'n 5 cm hoog en 4 cm breed) kun je zien wat er dan met je gezicht gebeurt. De ogen staan wijd open, de mond krijgt de vorm van een 'o'. Rembrandt wilde leren hoe je zo'n uitdrukking moest tekenen. Hij heeft ook veel geoeft om bijvoorbeeld lachende of boze gezichten goed te kunnen tekenen. Na jaren oefenen blonk Rembrandt uit in het tekenen en schilderen van gevoelens.

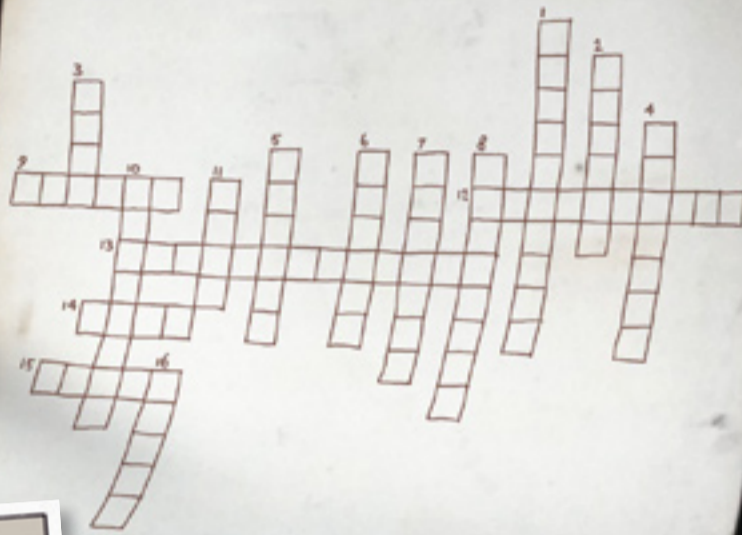
REMBRANDT, ZELFPORTRET MET VERBAASDE BLIK, 1630, ETS, REMBRANDTHUIS

DOE HET ZELF

In Museum Het Rembrandthuis kun je van alles doen met je klas.
Zelf etsen, tekenen zoals Rembrandt. Maar los nu alvast het raadsel op.

HET REMBRANDT RAADSEL

kruiswoord

HORIZONTAAL

- 9. sieraad van het meisje in de schilderijlijst
- 12. die komt eraan in de ets van de drie bomen
- 13. hier maakte Rembrandt zijn schilderijen
- 14. zo heet Rembrandts huiskamer
- 15. daar mengde Rembrandt de verf op

VERTICAAL

- 1. beroemdste schilderij van Rembrandt
- 2. munt in Rembrandts tijd
- 3. dat bijt de lijntjes in de etsplaat uit
- 4. hier druk je etsen op af
- 5. Rembrandt leefde in de eeuw
- 6. vrouw van Rembrandt
- 7. andere schilder uit Rembrandts tijd
- 8. hier verkocht Rembrandt zijn schilderijen
- 10. hiermee kras je in een plaat om een ets te maken
- 11. Rembrandt mengde dit met kleurpoeder om verf te maken.
- 16. zoon van Rembrandt

VERHALEN TEKENEN

Je kunt met de klas ook een tekenles krijgen in het Rembrandthuis. Je luistert dan naar een spannend verhaal en maakt daarvan een tekening met materialen die ook in Rembrandts tijd gebruikt werden.

Boete voor te lang duren feestmaal haalt niets uit

Aan de Keizersgracht werd een feestmaal gehouden dat wel drie dagen duurde. Schalen vol met gebraden en gekookt vlees, vis, wild, gevogelte, pasteien en groenten werden geserveerd, en er werd heel veel bier en wijn geschonken. Zulke luxe feestenmaaltijden werden verboden. De schout (de politiecommissaris) was vooraf langs geweest en deelde een boete uit. De bekeuring werd keurig betaald en het feest ging door!

MAAK ZELF EEN PRENT

EEN SOORT ETS DUS

MAAK HIER ALVAST JE TEKENING

STAAND

OF LIGGEND

IK TEKEN ECHT EEN MEESTERWERK

DAN WORDT DIT EEN HOOFDMEESTERWERK

SNEL SNEL SNEL SNEL

EN DAN NU RUSTIG OVERKRASSEN

HIJ IS NU HELEMAAL ZWART!

JE MOET 'M OOK EERST NOG SCHOONVEGEN

IK HOOP DAT IK 'M RECHT OP HET PAPIERTJE GELEGD HEB

WAT ZEI IK? EEN MEESTERWERK! OVER 400 JAAR ZEKER VEEL GELD WAARD

Amsterdam vanuit Diemen onbereikbaar door overstromingen
De wegen van Diemen naar Amsterdam zijn onbereikbaar door overstromingen na een dijkdoorbraak. De postkoets rijdt niet, de trekschuit vaart niet en geen enkele ruiter of voetganger komt door de modderpoelen heen.

Museum Het Rembrandthuis
Jodenbreestraat 4
1011 NK Amsterdam
020 5200 400
educatie@museumrembrandthuis.nl
www.rembrandthuis.nl

samenstelling, teksten en redactie Wim Schot, Pieter de Dreu, Aernout Hagen
foto's Michiel Willebrands, Kees Hageman, Aernout Hagen
ontwerp Ruben Steeman, buro RuSt
druk en lithografie Jubels
oplage 85.000
© 2013 Museum Het Rembrandthuis

